

Μάθημα 6^ο

Επιλογές και Λειτουργίες της Γλώσσας

I. Εγγραμματισμός: Διαχείριση Λεξικογραμματικών Επιλογών (Halliday)

A. Λεξικογραμματικές Επιλογές:

- Λεξιλόγιο (π.χ. γνωστός/φίλος)
- Φωνή ενεργητική/ παθητική
- Αριθμός ενικός/πληθυντικός
- Τροπικότητα (εγκλίσεις)
- Ρηματική διαδικασία
δράσης/σκέψης/ σχέσης

Κατασκευή διαφορετικών νοημάτων

Διαφορετικές κατηγοριοποιήσεις

Διαφορετική πραγματικότητα

B. Κριτικός Εγγραμματισμός: Αποδομεί Λειτουργίες Γλώσσας

1. Αναπαραστατική Λειτουργία:
 - Ρηματική διαδικασία δράσης/σκέψης/σχέσης
 - Μετέχοντες (=ουσιαστικά)
 - Καταστασιακότητα (χρόνος, τόπος, τρόπος)
2. Διαπροσωπική Λειτουργία
3. Κειμενική Λειτουργία

II. Κριτική Ανάλυση Αφηγηματικού Κειμένου

A. Διαφημιστικό Κείμενο

Εξασφαλίζοντας τη Σχολική Επιτυχία στα Παιδιά μας

Η Ελληνική Εκδοτική, πρώτη σε κύρος και δυναμική εταιρεία στη χώρα μας, συνεργάστηκε με τρεις εκδοτικούς κολοσσούς της Ευρώπης και δημιούργησε ένα μοναδικό στο είδος του εκπαιδευτικό πακέτο, το οποίο και παραδίδει με αίσθημα ευθύνης στον Έλληνα δάσκαλο, μαθητή και γονέα. Το πρωτοποριακό αυτό εκπαιδευτικό πολυ-βοήθημα γνωρίζει καλά τις ξεχωριστές ανάγκες και τους διαφορετικούς ρόλους όλων όσων εμπλέκονται στην υπεύθυνη υπόθεση της εκπαίδευσης και, ανάλογα, προτείνει σε καθένα από αυτούς εναλλακτικές, αλλά πάντα δοκιμασμένες και εναρμονισμένες με το πνεύμα της πρόσφατης εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης, προσεγγίσεις. Μοναδικός στόχος μας, ο στόχος κάθε παιδιού να κατακτήσει τη μάθηση και την επιτυχία.

Οι υπεύθυνοι της Ευρώπης έκαναν το χρέος τους. Τώρα πρέπει και εσείς να κάνετε το δικό σας!

B. Η Πραγματικότητα του Κειμένου

Ελληνική Εκδοτική: ΕΡΩΤΗΜΑ: ΠΟΙΑ ΑΛΛΑ ΤΜΗΜΑΤΑ ΤΗΣ «ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ» ;

- συνεργάζεται
- δημιουργεί
- παραδίδει
- γνωρίζει
- προτείνει
- εξατομικεύει
- υπηρετεί δάσκαλο/μαθητή/γονέα

1. κύρος 2. δυναμική 3. υπεύθυνη

III. Κριτική Ανάλυση Κειμένου: «Η Ελλάδα του Τουρισμού Εκσυγχρονίζεται»

Γνωρίζουμε¹ όλοι μας² ότι η Ελλάδα μετά την Μικρασιατική καταστροφή βρέθηκε σε μια επίπονη πορεία με πολλές μεταπτώσεις, μέσα από τις οδύνες των οποίων γεννήθηκε η Ελλάδα που όλοι μας² απολαμβάνουμε. Είμαστε¹ η Ελλάδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και κατέχουμε¹ με βάση το κατά κεφαλήν εισόδημά μας, που το φτάσαμε αισίως στα \$ 23.518, την 28^η θέση στις 180 χώρες του κόσμου! Η ψωρο-Κώσταίνα των αρχών του αιώνα και η κυρά -Γιώργαινα της χούντας των συνταγματαρχών αποτελούν, πλέον, μακρινές αναμνήσεις χωρίς πιθανότητες επιστροφής. Όλα αυτά τα αναγνωρίζουμε όλοι μας.¹²

Είναι προφανές,¹² για να γίνουν οι παραπάνω πρόοδοι προηγήθηκε πολλή δουλειά και οι Έλληνες αναγκαστήκαμε¹ για συνεχείς δεκαετίες να έχουμε «σφιγμένο το ζωνάρι».

Ένας από τους παράγοντες που βοήθησε σημαντικά στην ανοδική πορεία της χώρας είναι ο τουρισμός, ο οποίος όλα αυτά τα χρόνια αναπτύχθηκε θεαματικά. Σε αυτό έπαιξαν σημαντικό ρόλο η γεωμορφολογία, το κλίμα, ο ήλιος, η θάλασσα και οι αρχαιότητες, που αποτελούν τις βάσεις της τουριστικής μας ανάπτυξης. Όσο, μάλιστα, αναπτύσσονταν ο τουρισμός αυξάνονταν οι τουρίστες³ και μαζί τους αυξήθηκε και το συνάλλαγμα που ζόδευαν³ στη χώρα μας.² Αυτό το συνάλλαγμα αποτελεί μια από τις σημαντικότερες πηγές τροφοδοσίας της εθνικής μας² οικονομίας, που συνεισφέρει το 14.3% του ΑΕΠ!. Υπολογίζεται ότι πέρσι ήλθαν 18 εκατομμύρια τουρίστες³ και ζόδεψαν³ κατά μέσον όρο \$..... ο καθένας τους.

Όπως συμβαίνει παντού¹² και πάντα¹² η ανάπτυξη επιφέρει αλλαγές. Στην περίπτωσή μας, με την ανάπτυξη της τουριστικής υποδομής επήλθαν αλλαγές⁶ στις υποδομές⁸, στις χρήσεις⁸ της γης και στις επαγγελματικές ασχολίες⁸ μας.²

Η Ελλάδα μας έγινε για δεκαετίες ένα εργοτάξιο: εδώ χάραξη⁴ νέων δρόμων, εκεί κατασκευή⁴ αεροδρομίου, παραπέρα εκσυγχρονισμός⁴ λιμανιού. Παντού αναγείρονται⁹ μικρές και μεγάλες ξενοδοχειακές μονάδες, για όλα τα βαλάντια,³ παντού κατασκευάζονται⁹ μικρά και μεγάλα έργα υποδομής. Όλα αυτά έκαναν τη χώρα μας, γνωστή για τα φιλοξενία¹⁰ της από τον καιρό.....του Δία¹¹ ακόμη, άνετη, ασφαλή, ζηλευτή¹¹ και αξιαγάπητη.¹¹ Ταυτόχρονα, έργα και τουρισμός έδωσαν ψωμάκι στις ελληνικές οικογένειες.¹³

Η ραγδαία τουριστική ανάπτυξη⁵ είχε ως αποτέλεσμα⁶ τμήματα της καλλιεργήσιμης γης και τα προϊόντα τους να δώσουν τη θέση τους σε ξενοδοχειακές εγκαταστάσεις και στο «τουριστικό προϊόν». Μια νέα λέξη μπήκε στο λεξιλόγιό μας² «τουριστικό προϊόν». Μέχρι πρότινος μιλούσαμε¹ μόνο για αγροτικά και κτηνοτροφικά προϊόντα, τα οποία τώρα πλέον διατίθενται στην τουριστική αγορά τυποποιημένα σε επιμελημένες συσκευασίες, κατάλληλες για τις χειραποσκευές του αεροπλάνου.

Παντού εκσυγχρονισμός,⁴ λοιπόν, στις υποδοχές, στις ασχολίες, στα προϊόντα και στη γλώσσα. «Rooms to Let» και «Mademoiselle do you like the Greece?».

A. Αναπαραστατική Λειτουργία Λόγου:

Κατασκευή της Πραγματικότητας

Υποκειμενική καταγραφή και προβολή πραγματικότητας: Πρόσωπα, πράγματα, ιδιότητες και σχέσεις.

1. Τίτλος/ Οπτική

Η Ελλάδα του Τουρισμού Εκσυγχρονίζεται

Ο Τουρισμός στην Ελλάδα Αναπτύσσεται

Οι Τουριστικές Επιχειρήσεις Αναπτύσσονται

Οι Τουριστικές Επενδύσεις Αυξάνουν τα Κέρδη τους

Τουρισμός και Περιβάλλον

Τουρισμός ή Περιβάλλον;

2. Ρήματα:

α. Ενεργητική /Παθητική Φωνή

- αναγείρονται
- κατασκευάζονται
- βοηθάει ο τουρισμός
- συνεισφέρει ο τουρισμός

β. Ρηματικός /Ονοματικός Λόγος

- χάραξη
- εκσυγχρονισμός
- κατασκευή

γ. Επίθετα

- νέος
- σημαντικός
- ραγδαίος

3. Μετέχοντες και Απόντες: Κερδισμένοι και Χαμένοι.

α. Μετέχοντες: Κερδισμένοι και Χαμένοι

- εμείς: Όλοι οι Έλληνες (εγκλειστικό)
- αυτοί: Οι (κερδοφόροι) τουρίστες (ξοδεύουν, ενισχύουν)

β. Απόντες: Κερδισμένοι και Χαμένοι

- επιχειρηματίες
- κατασκευαστές
- εργαζόμενοι
- περιβαλλοντολόγοι
- κάτοικοι

B. Διαπροσωπική Λειτουργία Λόγου:

Τοποθέτηση Αναγνώστη

Προσπάθεια ομιλητή /συγγραφέα να διαμορφώσει σχέσεις ταύτισης του αναγνώστη με τις δικές του απόψεις.

1. Τροπικότητα (επιστημική και δεοντική):

βεβαιότητα/δεοντολογία/επιφυλακτικότητα

2. Σχέσεις Συγγραφέα/Αναγνώστη/Δρώντων

α. Ενιαίο σώμα: Εμείς, μας

β. Ομόφωνη αποδοχή της μιας καθολικής «Αλήθειας» του κειμένου:

- γνωρίζουμε όλοι μας
- είναι προφανές
- συμβαίνει παντού και πάντα.

3. Χρήση Μεταφορικής και Συναισθηματικής Γλώσσας

- οδύνες τοκετού

4. Χρήση Λεκτικών Ωραιοποιήσεων

- αλλαγές και αποτελέσματα: όχι επιπτώσεις και παρενέργειες
- ανάπτυξη ραγδαία
- αλλαγές χρήσης γης